

**Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича**

(повне найменування вищого навчального закладу)

**Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи**

(назва факультету)

**Кафедра педагогіки та методики початкової освіти**

(назва кафедри)



**“ЗАТВЕРДЖУЮ”**

**Проректор з науково-педагогічної  
роботи та освітньої діяльності**

**Тетяна ФЕДІРЧИК**

“ 12 ” серпня 2024 року

## **РОБОЧА ПРОГРАМА**

**навчальної дисципліни**

**«Педагогіка та психологія вищої школи»**

(назва навчальної дисципліни)

**обов'язкова**

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

**Освітньо-професійна програма** «Географія»

(назва програми)

**Спеціальність** 106 Географія

(вказати: код, назва)

**Галузь знань** 10 Природничі науки

(вказати: шифр, назва)

**Рівень вищої освіти** другий (магістерський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

географічний факультет

(назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

**Мова навчання** українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

**Чернівці, 2024 рік**

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» складена відповідно до змісту освітньо-професійної програми «Географія» другого (магістерського) рівня вищої освіти (затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича протокол №5 від 28.03.2022 р., та введена в дію наказом ректора №114 від 31.03.2022 р.)

**Розробники:**

**Федірчик Тетяна Дмитрівна** – доктор педагогічних наук, професор

**Іванчук Марія Георгіївна** – професор кафедри педагогіки та методики початкової освіти, доктор психологічних наук, професор

**Романюк Світлана Захарівна** – професор кафедри педагогіки та методики початкової освіти, доктор педагогічних наук, професор

**Викладач:**

**Піц Ірина Іванівна** – доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП і методичною радою географічного факультету

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету

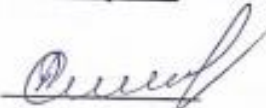
  
(підпис)

Наталія АНДРУСЯК  
(прізвище та ініціали)

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та методики початкової освіти

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри


  
(підпис)

Світлана РОМАНЮК  
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол №1 від «12» серпня 2024 року

Голова науково-методичної ради

  
(підпис)

Тетяна ФЕДІРЧИК  
(прізвище та ініціали)

## Пояснювальна записка

**Мета навчальної дисципліни** – ознайомлення здобувачів освіти з основними тенденціями розвитку вищої освіти, з теорією та практикою навчання, виховання й управління у вищій школі; психологічними закономірностями освітнього процесу, особливостями співпраці викладача і студента, викладача і студентської групи; формування готовності магістрантів, як майбутніх викладачів вищої школи, до науково-педагогічної діяльності та інноваційної діяльності у закладах вищої освіти,.

### Основні завдання навчальної дисципліни:

1. Ознайомити студентів з основними завданнями курсу «Педагогіка та психологія вищої школи», проаналізувати основні тенденції розвитку вищої школи на сучасному етапі.
2. Дати уявлення здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти про історію і сучасний стан вищої освіти в Україні.
3. Ознайомити з основними підходами до визначення проміжних і кінцевих та цілей вищої освіти, методами їх досягнення, принципами системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та якості освітньої діяльності закладів вищої освіти.
4. Ознайомити з психолого-педагогічними особливостями професійної діяльності викладача вищої школи.
5. Сприяти усвідомленню студентами, як майбутніми фахівцями вищої школи, відповідальності, прагнення до налагодження відносин, партнерства, співпраці з суб'єктами освітнього процесу.
6. Ознайомити з психологічними особливостями студентського періоду життя людини.
7. Формувати психолого-педагогічне мислення, що передбачає:
  - засвоєння ідеї унікальності і неповторності кожної людини, її психологічного складу і, як наслідок, ідеї недопустимості для педагога чисто рецептурних дій;
  - ставлення до особистості як до вищої цінності, що не допускає маніпулювання людиною і використання її як засобу досягнення інших цілей;
  - формування уявлень про активний, творчий характер людської психіки.
8. Сприяти глибокому засвоєнню норм професійної етики педагога, викладача вищої школи, розумінню діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики.

### 2. Результати навчання.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких компетентностей та програмних результатів навчання:

<i>Компетентності</i>	
ЗК 3	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 4	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 5	Здатність працювати в команді.
СК 9	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти на засадах компетентнісного підходу.
СК 12	Здатність дотримання морально-етичних аспектів досліджень, інтелектуальної доброчесності, професійного кодексу поведінки.
<i>Програмні результати</i>	
ПР 2	Оцінювати результати власної роботи, демонструвати вміння працювати в команді.
ПР 13	Здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідне для цього навчально-методичне та інформаційне забезпечення

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких компетентностей:

**а) знати:**

- теоретичні основи педагогіки та психології вищої школи як науки та навчальної дисципліни (сутність ключових понять педагогіки і психології вищої школи, основні положення закономірності та етапи їх розвитку, крізь призму аналізу наукового доробку)
- структуру, зміст систему вищої освіти в Україні та особливості управління нею;
- основні категорії дидактики вищої школи та нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти;
- структуру, особливості та психологічні закономірності організації освітнього процесу у вищій школі;
- специфіку застосування інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі вищої школи;
- основні дидактико-методичні засади і види контролю та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів;
- особливості індивідуальної і позааудиторної навчально-виховної роботи зі студентською молоддю;
- психологічні особливості студентського віку, становлення особистості студента як майбутнього фахівця;
- психологію педагогічної діяльності викладача вищої школи та професійні вимоги до його професійної діяльності;
- шляхи конструктивного подолання бар'єрів і вирішення конфліктів у педагогічній взаємодії «викладач – студент».

**б) уміти:**

- аналізувати зв'язки педагогіки з системою педагогічних наук та іншими науками;
- складати план навчальних занять (лекція, семінарське, лабораторна) у вищій школі та аналізувати їх результативність;
- використовувати інтерактивні методи і методики, інноваційні технології навчання в освітньому процесі вищої школи;
- планувати та реалізовувати організаційно-виховну роботу куратора академічної групи;
- давати психологічну характеристику студентського періоду життя людини, визначати механізми соціалізації особистості у студентському віці;
- складати характеристику студента та студентської групи;
- визначати зв'язки між рівнем інтелектуального і особистісного розвитку студентів та формами і методами впливу на результати навчання та виховання;
- складати програму особистісного самовдосконалення та програму «Я концепція майбутнього фахівця».

**Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни  
Загальна інформація**

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	
Денна	1	1	3	90	30				60	екзамен

Заочна	1	1	3	90	8				82		екзамен
--------	---	---	---	----	---	--	--	--	----	--	---------

**Структура змісту навчальної дисципліни**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Теми лекційних занять</b>	<b>Змістовий модуль 1. Педагогіка вищої школи</b>											
Тема 1. Теоретичні основи педагогіки вищої школи як науки та навчальної дисципліни	6	2				4	12	1				11
Тема 2. Система вищої освіти в Україні та управління нею	6	2				4						
Тема 3. Дидактика вищої школи. Зміст освіти у закладах вищої освіти	6	2				4	6	1				5
Тема 4. Організація освітнього процесу у вищій школі	12	4				8	12	1				11
Тема 5. Інноваційні технології навчання у ЗВО	12	4				8	12	1				11
Тема 6. Контроль та оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	6	2				4	12	1				11
Тема 7. Організація позааудиторної виховної роботи у ЗВО та академічній групі	6	2				4						
<b>Разом за ЗМ1</b>	<b>54</b>	<b>18</b>				<b>36</b>	<b>54</b>	<b>5</b>				<b>49</b>

Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Психологія вищої школи											
Тема 1. Психологія вищої школи як наука і навчальна дисципліна	6	2				4	12	1				11
Тема 2. Студент суб'єкт навчально-професійної діяльності	6	2				4						
Тема 3. Студентство як соціальна група та її психологічні особливості	6	2				4	12	1				11
Тема 4. Становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою у навчально-професійній діяльності	6	2				4						
Тема 5. Психологічні особливості професійної діяльності викладача вищої школи	6	2				4	12	1				11
Тема 6. Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами.	6	2				4						
<b>Разом за ЗМ 2</b>	<b>36</b>	<b>12</b>				<b>24</b>	<b>36</b>	<b>3</b>				<b>33</b>
<b>Усього годин</b>	<b>90</b>	<b>30</b>				<b>60</b>	<b>90</b>	<b>8</b>				<b>82</b>

*Самостійна робота студента*

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1.	Розробити <i>модель вищої освіти України</i> на основі аналізу її системи (рівні вищої освіти, ступені вищої освіти, типи ЗВО тощо) (аркуш А4)	3

2.	Розробити <i>поширений план лекційного заняття</i> з курсу вашої спеціальності (тема на вибір) (на аркушах А4)	5
3.	Розробити <i>поширений план семінарського заняття</i> з курсу вашої спеціальності (тема на вибір) (на аркушах А4)	5
4.	Розробити <i>план виховної роботи куратора</i> в академічній групі (на рік). (на аркушах А4)	3
5.	Скласти <i>психологічну характеристику студента</i> групи (за власним вибором) (аркуш А4)	2
6.	Скласти <i>психологічну характеристику студентської групи</i> (на аркушах А4)	2
7.	Скласти <i>самохарактеристику</i> : – «Я – особистість»; – «Я – майбутній фахівець» (на аркушах А4)	3

### **Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни**

У процесі вивчення дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» використовуються різноманітні види та методи контролю для оцінювання знань, умінь та компетенцій студентів.

Види контролю: поточний (оцінка знань і вмінь студентів протягом усього семестру), проміжний (перевірка знань після вивчення окремих розділів курсу або на етапі виконання модульних завдань), підсумковий (оцінка загальних знань та компетенцій студентів після завершення вивчення курсу).

Методи контролю: *тестовий контроль* (використання тестів з множинним вибором, завдань на відповідність або відкриті запитання для швидкої оцінки знань студентів; застосовуються на поточному етапі, під час модульного або підсумкового контролю); *усне фронтальне опитування* (дозволяє оцінити не тільки знання матеріалу, але й вміння студента аргументовано висловлювати свою думку); *самостійні роботи* (завдання на самостійне опрацювання теоретичного матеріалу або вирішення практичних задач: реферати, есе або аналітичні доповіді з тематики курсу); *дискусії та дебати* (під час вивчення педагогічної та психологічної теорії використовуються дискусії або дебати на актуальні теми, де студенти обґрунтовують свої позиції, спираючись на наукові джерела); *самооцінка* (самостійне оцінювання своєї роботи за запропонованими критеріями, що допомагає розвивати критичне мислення та самостійність) та *взаємооцінка* (оцінювання здобувачами освіти робіт один одного, що сприяє формуванню навичок критичного аналізу та взаємодії в колективі)

### **Перелік питань для самоконтролю й контролю навчальних досягнень студентів**

1. Що таке педагогіка вищої школи і які її основні завдання?
2. Які основні методологічні підходи використовуються в педагогіці вищої школи?
3. Які принципи організації навчального процесу у вищій школі?
4. Що таке навчальна діяльність і як її оцінюють?
5. Які основні компоненти педагогічної майстерності викладача вищої школи?
6. Що таке педагогічна психологія і як вона застосовується у вищій школі?
7. Які психологічні особливості студентів впливають на навчання у вищій школі?

8. Як формується мотивація студентів до навчальної діяльності?
9. Що таке педагогічні технології, і як вони застосовуються у вищій освіті?
10. Які сучасні методи навчання використовуються у вищій школі?
11. Що таке інтерактивні методи навчання, і як вони впливають на якість освіти?
12. Як використовуються інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі?
13. Які інноваційні підходи до організації навчального процесу є найбільш ефективними?
14. Які особливості спілкування викладача і студента у процесі навчання?
15. Як налагодити ефективну взаємодію викладача і студентів у навчальному процесі?
16. Які основні психологічні механізми впливу викладача на студентів?
17. Що таке психологічний клімат в академічній групі і як його покращити?
18. Які психологічні бар'єри можуть виникати у студентів під час навчання і як їх подолати?
19. Які основні складові педагогічної майстерності викладача вищої школи?
20. Що таке педагогічна техніка і як її ефективно використовувати у навчальному процесі?
21. Як здійснюється педагогічне керівництво самостійною роботою студентів?
22. Як оцінювати результативність педагогічної діяльності викладача?
23. Які основні функції управління навчальним процесом у вищій школі?
24. Що таке навчально-методичний комплекс і як його використовувати в навчанні?
25. Як здійснюється планування навчального процесу у вищих навчальних закладах?
26. Які вимоги до складання робочої програми навчальної дисципліни?
27. Як контролюється якість навчального процесу у вищій школі?
28. Які існують види контролю навчальних досягнень студентів у вищій школі?
29. Які основні критерії оцінювання знань студентів?
30. Які переваги та недоліки різних методів контролю знань?
31. Що таке поточний, модульний та підсумковий контроль?
32. Як забезпечити об'єктивність та надійність оцінювання студентів?
33. Які складові професійної компетентності викладача вищої школи?
34. Як здійснюється підвищення кваліфікації викладачів?
35. Які основні стратегії саморозвитку та самовдосконалення викладача?
36. Які методи педагогічного дослідження можна використовувати для аналізу ефективності навчального процесу?
37. Як відбувається професійна адаптація молодих викладачів у вищій школі?
38. Як формується навчальна мотивація студентів?
39. Які основні психологічні процеси відбуваються під час засвоєння нових знань?
40. Як впливають індивідуальні особливості студентів на їхню навчальну успішність?
41. Які психологічні аспекти потрібно враховувати під час організації дистанційного навчання?
42. Як працювати з навчальними стресами і тривожністю студентів?
43. Які основні напрями європейських освітніх реформ?
44. Як вплинули європейські реформи на систему вищої освіти України?
45. Що таке Болонський процес і як він вплинув на вищу освіту?
46. Які основні тенденції розвитку вищої освіти в Європі?
47. Як реформування освітньої системи відображається на якості підготовки фахівців?

### **Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю**

Комплексний контроль знань студентів з курсу «Педагогіка і психологія вищої школи» здійснюється на основі результатів проведення поточного, модульного та підсумкового контролю знань (екзамен).



Об'єктом контролю є навчальна діяльність студентів з курсу «Педагогіка і психологія вищої школи» та її результати.

Навчальні досягнення студентів визначають оцінюванням:

1) знань – якість відповідей (усних або письмових) студентів, ступінь засвоєння навчальної інформації;

2) умінь і навичок – рівень їх сформованості під час виконання навчальних(ті, що містяться в практичних, лабораторних заняттях) і контрольних завдань.

Критерії та показники контролю

Основними критеріями оцінювання навчальної діяльності студентів з курсу «Педагогіка і психологія вищої школи» є її систематичність, активність і результативність. Показниками систематичності навчальної діяльності є відвідування студентами лекційних занять з курсу та своєчасне виконання навчальних і контрольних робіт.

Оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю з дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» відбувається на основі завдань для самостійної роботи. Вони дозволяють об'єктивно та прозоро оцінювати якість виконання завдань, враховуючи різні аспекти роботи студентів:

1. Змістовна повнота виконання завдання (2 бали)

- 2 бали: Завдання виконане повністю, всі аспекти теми розкриті. Студент продемонстрував глибоке розуміння матеріалу, висвітлив ключові теоретичні положення та вмів їх застосовувати.
- 1.5 бала: Завдання виконане, однак є незначні недоліки або пропущені незначні аспекти теми. Студент продемонстрував знання основних положень, але певні деталі залишились нерозкритими.
- 1 бал: Завдання виконане частково або поверхово. Є суттєві пропущення ключових аспектів теми або матеріал не повністю відповідає поставленим вимогам.
- 0.5 бала: Завдання виконане лише частково, пропущено більшість важливих аспектів, або робота є надто узагальненою.
- 0 балів: Завдання не виконане або не відповідає темі.

2. Аналітичні вміння та критичне мислення (1.5 бала)

- 1.5 бала: Робота демонструє глибокий аналіз матеріалу та вміння студентом критично оцінювати ідеї. Студент застосував аналітичний підхід, порівнював різні точки зору, робив власні висновки.
- 1 бал: Присутній аналіз, однак він частково поверховий або недостатньо глибокий. Робота містить деякі критичні зауваження, але без комплексного підходу.
- 0.5 бала: Робота в основному є переказом матеріалу без суттєвого аналізу. Відсутні власні висновки або критичні зауваження.
- 0 балів: Відсутній аналіз матеріалу. Робота обмежується лише описом або повторенням відомих положень без осмислення.

3. Логічність і структурованість роботи (0.5 бала)

- 0.5 бала: Робота чітко структурована, має логічну послідовність, всі розділи взаємопов'язані та ведуть до логічних висновків. Оформлення відповідає встановленим вимогам.
- 0.3 бала: Структура роботи загалом зрозуміла, але є деякі порушення в послідовності викладу або оформленні, що не суттєво впливають на сприйняття матеріалу.
- 0 балів: Відсутність логічної структури та чіткого оформлення.

4. Мовна грамотність і стилістика (1 бал)

- 1 бал: Текст граматично та стилістично правильно написаний, відсутні помилки. Виклад матеріалу професійний і відповідає науковому стилю.
- 0.5 бала: Є незначні орфографічні, пунктуаційні або стилістичні помилки, але вони не впливають на загальне сприйняття роботи.

– 0 балів: Велика кількість граматичних та стилістичних помилок, що негативно впливають на якість викладу матеріалу.

Загальна оцінка за завдання

Загальна кількість балів за кожне завдання – 5 балів, які розподіляються відповідно до вищенаведених критеріїв.

Загальні рекомендації щодо оцінювання.

5 балів – Завдання виконано відмінно, студент показав глибокі знання, аналітичні здібності та бездоганну грамотність.

4-4.5 балів – Завдання виконано добре, але є незначні помилки або недоліки.

3-3.5 балів – Завдання виконано задовільно, студент показав базовий рівень знань з теми, але є помітні недоліки в аналізі або викладі.

Менше 3 балів – Завдання виконано незадовільно, студент не продемонстрував достатнього рівня знань або виконання завдання має суттєві недоліки.

### Критерії оцінювання результатів навчання на підсумковому контролі

Форма підсумкового контролю – екзамен. На екзамені пропонуються до виконання 35 тестових завдань трьох рівнів (перший рівень – 20 завдань, другий рівень – 10 завдань, третій рівень – 5 завдань). Максимальна кількість балів 40. Розподіл балів за рівнями тестових завдань відбувається наступним чином:

- тести першого рівня (1-20 завдання): кожне завдання оцінюється в 0.5 бала, максимальна кількість балів за всі завдання першого рівня: 10 балів (20 завдань × 0.5 бала);
- тести другого рівня (21-30 завдання): кожне завдання оцінюється в 1 бал, максимальна кількість балів за всі завдання другого рівня: 10 балів (10 завдань × 1 бал);
- тести третього рівня (31-35 завдання): кожне завдання оцінюється в 4 бали, максимальна кількість балів за всі завдання третього рівня: 20 балів (5 завдань × 4 бали).

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (екзамен) – **40 балів**, за **100-бальною** університетською шкалою.

### Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
<b>Відмінно</b>	A (90-100)	відмінно
<b>Добре</b>	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
<b>Задовільно</b>	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
<b>Незадовільно</b>	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

## Методи та освітні технології навчання

Для викладання дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» використовують різноманітні методи та освітні технології, які допоможуть забезпечити ефективне засвоєння матеріалу, розвинути критичне мислення та практичні навички студентів:

- **традиційні методи навчання** (лекції);
- **інноваційні технології навчання:**
  - ✓ **змішане навчання** (*blended learning*) (поєднання традиційних лекцій та практичних занять з онлайн-компонентами. Студенти, маючи доступ до матеріалів через освітні платформи (Moodle, Google Classroom, Padlet), мають змогу виконувати онлайн-завдання, брати участь у вебінарах і форумах, що дозволяє їм самостійно контролювати процес навчання);
  - ✓ **фліп-клас** (*перевернутий клас*) (самостійне опрацювання здобувачами освіти теоретичного матеріалу вдома (через відеолекції, статті, підручники), а час на заняттях використовується для вирішення практичних завдань, обговорень та групової роботи, що розвиває їхню самостійність і підвищує якість засвоєння матеріалу);
  - ✓ **веб-квест** (використання студентами Інтернету для пошуку інформації з метою вирішення завдання або дослідження певної теми);
- **активні та інтерактивні методи навчання:**
  - ✓ **дискусії та дебати**,
  - ✓ **кейс-метод** (аналіз реальних або змодельованих ситуацій (кейси), що дозволяє студентам шукати рішення проблем, застосовуючи отримані знання, розвиває аналітичні та критичні навички, допомагає зрозуміти практичне застосування теорії у реальних умовах),
  - ✓ **мозковий штурм** (*Brainstorming*);
  - ✓ **метод занурення** (*Immersion Method*) (передбачає занурення студентів у конкретну проблему або ситуацію, де вони в ролі викладачів або психологів аналізують педагогічні завдання, що імітують реальні умови роботи, що допомагає розвивати практичні навички та адаптуватися до реальних викликів професійної діяльності);
- **інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ):**
  - ✓ **онлайн платформи** (Moodle, Google Classroom),
  - ✓ **мобільні додатки для навчання** (Quizlet, Kahoot), що дозволяє робити процес навчання гнучким і доступним у будь-який час і підвищує зацікавленість студентів, надає можливість інтерактивного навчання з використанням сучасних технологій.

## Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність під час вивчення дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» базується на принципах академічної доброчесності та співробітництва між викладачем і студентами. Академічна доброчесність є основою якісної освіти, розвитку самостійного мислення та формування відповідальності за особисті освітні результати.

Основні принципи академічної доброчесності:

- оригінальність роботи (студентські роботи повинні бути результатом власного дослідження, аналізу чи міркування, здобувачі вищої освіти повинні уникати використання чужих ідей, текстів або результатів досліджень без належного цитування та оформлення; плагіат у будь-якому вигляді неприпустимий; викладач, у свою чергу, забезпечує об'єктивну оцінку робіт студентів, уникаючи упередженого

ставлення та використовуючи критерії, що враховують якість виконання завдань, рівень самостійної роботи та дотримання принципів академічної доброчесності);

- чесність у навчальній діяльності (студенти зобов'язані надавати правдиву інформацію щодо своєї участі у виконанні завдань, тестів, проектів; фальсифікація даних, введення викладача в оману щодо обсягу виконаної роботи, копіювання з інших джерел без дозволу – є порушенням академічної доброчесності; викладач повинен забезпечувати умови для відкритого і справедливого діалогу, заохочувати самостійне мислення студентів і бути прикладом дотримання етичних стандартів);
- об'єктивність та справедливість оцінювання (оцінювання студентів повинно бути чесним, об'єктивним і прозорим; викладач зобов'язується оцінювати роботи відповідно до встановлених критеріїв, об'єктивно аналізуючи ступінь розкриття теми, рівень аналітичного мислення та якість оформлення роботи; студенти мають право на прозоре пояснення критеріїв оцінювання і зворотній зв'язок від викладача щодо їхніх успіхів або недоліків у роботі);
- самостійність виконання завдань (студентам заборонено користуватися несанкціонованою допомогою під час виконання тестових завдань, модульних контрольних робіт або індивідуальних проектів. Це включає як користування готовими роботами, так і спільне виконання індивідуальних завдань без відповідного дозволу викладача; викладач зобов'язаний чітко пояснити студентам вимоги до виконання завдань і можливі форми співпраці в межах навчального процесу);
- взаємоповага та відповідальність (академічна доброчесність передбачає повагу до праці інших людей, їхнього інтелектуального внеску та професійної етики; студенти зобов'язані поважати права та інтереси своїх колег і викладача, уникати недоброчесної поведінки, порушень етики у спілкуванні та в навчальному процесі; викладач має створювати атмосферу співробітництва та взаємоповаги, підтримуючи академічну доброчесність на всіх етапах навчання).

Дотримання принципів академічної доброчесності сприятиме розвитку навичок самостійного мислення, відповідальності за власні освітні досягнення та формуванню етичної поведінки у професійній діяльності. Студенти, які дотримуються цих принципів, демонструють не лише високий рівень знань, а й відповідальність і готовність до подальшого професійного розвитку.

Порушення академічної доброчесності (плагіат, шахрайство, фальсифікація даних, списування) можуть мати серйозні наслідки:

- ✓ незадовільна оцінка за роботу: Студент, який вдається до нечесних методів виконання завдань або тестів, може отримати негативну оцінку або можливість перездавати роботу;
- ✓ академічна відповідальність: У випадку систематичних або серйозних порушень студент може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності, що включає попередження, повторне виконання завдання, або навіть виключення з навчального закладу у випадку серйозних порушень.

Викладач повинен забезпечити студентам розуміння важливості академічної доброчесності, надавати чіткі інструкції щодо оформлення цитат, референсів та джерел інформації, а також має бути прикладом для студентів, демонструючи дотримання академічних стандартів у своїй роботі та оцінюванні студентів.

Академічна доброчесність є ключовим компонентом освітнього процесу і спрямована на створення умов для чесної та відповідальної роботи як викладачів, так і студентів. Взаємна повага, самостійність та об'єктивність у навчальному процесі сприяють створенню якісного освітнього середовища, яке відповідає сучасним етичним стандартам.

## Рекомендована література

### Основна

1. Барановська Л.В. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посібн. К.: НАУ, 2015. 240с.
2. Виноградова В.Є., Юрченко В.І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. К.: Каравела, 2020, 296с.
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі [Текст]: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2017. 456с.
4. Методика викладання психології у вищій школі: [навч. посіб.] / Ю. Ю. Бойко-Бузиль, С. Л. Горбенко та ін. К.: Атіка, 2012. 272с.
5. Мешко О.І. Психологія вищої школи. Навчальний посібник. Тернопіль: «Вектор», 2018, 196с.
6. Мухіна Г.В. Педагогіка та психологія вищої школи: навчально-методичний посібник. К.: Ліра, 2020, 178с.
7. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019, 472с.
8. Психологія вищої школи підручник /за ред. О. І. Власової. – К.: ВШ «Київський університет», 2015, 405с.
9. Туркот Т.І. Психологія і педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Запоріжжя: Гельветика, 2018, 516с.
10. Туркот Т.І., Коновал О.А. Педагогіка та психологія вищої школи: навчальний посібник. Запоріжжя: Гельветика, 2020, 466с.

### Допоміжна

1. Бигар Г. П., Прокоп І. С., Піц І. І. Інноваційні технології у підготовці майбутніх учителів гуманітарних дисциплін. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи. Матеріали III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (5 квітня 2019 р.). Тернопіль, 2019. 172-174. <http://conf.fizmat.tnpu.edu.ua/>
2. Гірник А.Д. Основи психопедагогіки. Київ, 2016. 239с.
3. Городиська В., Пантіюк М., Міляєва В. Педагогіка та психологія вищої школи: тексти лекцій. Дрогобич: Редакц.- видавн. відділ ДДПУ, 2014. 307с.
4. Іванова Г. І. Тайм-менеджмент як педагогічна технологія формування культури розумової праці студентів. Вища освіта України. 2017. № 1. С.282-292.
5. Іванова Г. І. Тайм-менеджмент як педагогічна технологія формування культури розумової праці студентів. Вища освіта України. 2017. № 1. С. 282-292
6. Левківський, К. Реформування вищої освіти в контексті імплементації Закону України «Про вищу освіту»: нормативно-правові аспекти забезпечення якості [Текст]. Вища школа. 2016. № 5. С. 74-80.
7. Левківський, К. Реформування вищої освіти в контексті імплементації Закону України «Про вищу освіту»: нормативно-правові аспекти забезпечення якості [Текст]. Вища школа. 2016. № 5. С.74-80.
8. Москалець В.П. Загальна психологія [текст]: підручник. К. Ліра, 2020, 564с.
9. Педагогіка та психологія у сфері вищої освіти: робочий зошит / уклад.: Г. Пономарьова, М. Толмачова, Л. Кондрацька, О. Шукалова; «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2020, 118 с.
10. Піц І.І. Академічна мобільність студентів у рамках програми «Подвійний диплом». Інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя: проблеми і орієнтири: колективна монографія /за заг.ред. М.Г. Іванчук. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2020. С.24-37. ISBN 978-966-423-590-4 [http://elemed.chnu.edu.ua/?page\\_id=963](http://elemed.chnu.edu.ua/?page_id=963)

11. Руснак І.С., Мафтин Л.В., Предик А.А. Куратор у системі виховної роботи із студентами : навч.-метод. посібник. Чернівці: Черівецький нац.ун-т., 2010. 424с.
12. Розвиток системи неперервної освіти в контексті суспільних трансформацій ХХІ століття : колективна моногр. / за ред. проф. М.Г.Іванчук. // Авт.кол. кафедри педагогіки та методики початкової освіти Іванчук М.Г., Федірчик Т.Д., Романюк С.З., Мафтин Л.В., Прокоп І.С., Гордійчук О.Є., Бигар Г.П., Піц І.І., Шевчук К.Д., Предик А.А., Істинюк І.Д., Богданюк А.М., Біленкова Л.М., Шестобуз О.С., Гавриш І. І., Ситник Н.І. Чернівці : Чернівецький національний університет ім.Ю.Федьковича, 2016. 400 с.
13. Ставицький А. В., Ставицька Т. Є. Актуальні проблеми сучасної комунікації в системі вищої освіти України. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. № 2 (304). Том 2. 2016 р. с. 44-50.

### **Інформаційні ресурси**

1. Бигар Г.П., Піц І.І., Прокоп І.С., Тимчук Л.І. Теоретичні засади педагогічного партнерства як одного з факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. Професійна освіта: методологія, теорія та технології, 2021. Вип. 13. С. 9-18. ISSN: 2415-3729 (Print), 2415-3737 (Online) <http://nfv.ukrintei.ua/view/5b1925e27847426a2d0ab610>
2. Зенченко Т. Ф. Методичні засади управління системою якості освіти у вищій школі [Електронний ресурс] / Т. Ф. Зенченко // Професійна освіта: методологія, теорія та технології. 2016. Вип.4. С.47-57. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/profe\\_2016\\_4\\_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/profe_2016_4_6)
3. Козлакова Г. Регіональний університет як науково-освітнє середовище для підготовки лідерів вищої школи [Електронний ресурс]. Вища освіта України. 2016. № 4. С. 64-69.
4. Огороднійчук І. А. Значення та роль активних методів навчання на практичних заняттях у вищій школі [Електронний ресурс]. ScienceRise. Pedagogical Education. 2016. № 8(4). С. 35-38. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/texcped\\_2016\\_8\(4\)\\_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/texcped_2016_8(4)_7)
5. Предик А.А., Шевчук К.Д., Фалинська З.З., Лоїк Х.Б., Дзюба П.М. (2020). (Psychological and Pedagogical Aspects of the Development of Integrative Readiness of Future Specialists for Professional Activity опублікована в журналі Journal of Education and e-Learning Research) Психолого-педагогічні аспекти розвитку інтегративної готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності. Журнал досліджень освіти та електронного навчання , 7 (3), 263-269. <http://asianonlinejournals.com/index.php/JEELR/article/view/1955>
6. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. Даний ресурс містить максимально широкий спектр ключових текстів з психології, психогігієни, філософії, релігії, культурології та ін. Режим доступу: <http://psvlib.kiev.ua/>
7. Шевченко С. В. Інноваційний науково-освітній простір вищої школи як умова інтелектуального розвитку студентів [Електронний ресурс] / С. В. Шевченко, Л. М. Михайленко, Л. П. Добровольська, Т. А. Каткова // Вісник Одеського національного університету. Серія : Психологія. 2016. Т. 21, Вип. 4. С. 212-221. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu\\_psi\\_2016\\_21\\_4\\_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_psi_2016_21_4_26)
8. Yurii B Irkhin, Yuliia Chystovska, Iryna I Pits, Hanna S Ryk, Liliia A Shyrokordiuk. Differential Typology of Burnout in the Ukrainian Sample. Journal of Intellectual Disability-Diagnosis and Treatment. 2020. Vol.8, No 4. P. 759-769. (Scopus) Q3 <https://www.scopus.com/sourceid/21100784273> ISSN (online): 2292-2598 <https://www.lifescienceglobal.com/pms/index.php/jiddt/article/view/7112> (Scopus)